

RADNI ODNOSI

1. Pravna kvalifikacija činjeničnog stanja predmeta je stvar redovitih sudova, a Ustavni sud odlučuje o pojedinačnim slučajevima o eventualnim povredama određenog ustavnog prava te ustavna tužba mora sadržavati konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede ustavnih prava.

Iz obrazloženja:

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud), broj: Revr 1271/13-2 od 7. listopada 2014. kojom je, u točki I. njezine izreke, preinačena presuda Županijskog suda u Zagrebu, broj: Gžr-596/13 od 23. travnja 2013. i suđeno na način da je odbijena žalba podnositelja i potvrđena presuda Općinskog radnog suda u Zagrebu broj: Pr-7740/10 od 5. prosinca 2012., te je naloženo podnositelju da tuženiku naknadi troškove revizije (točka II. Izreke).

Predmet spora bio je tužbeni zahtjev podnositelja (tužitelja u provedenom postupku) upravljen na utvrđenje nedopuštenosti/nezakonitosti odluke tuženika INA d.d., Zagreb broj: KOST 7/02 od 20. veljače 2002. o izvanrednom otkazu ugovora o radu, kao i da je ugovor o radu prestao s danom 6. lipnja 2012., te za isplatom plaća i materijalnih naknada u utuženom iznosu.

Ustavni sud ističe da je sadržaj ustavnog prava zajamčenog člankom 29., stavkom 1. Ustava ograničen na jamstva pravičnog suđenja. U skladu s time, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, Ustavni sud ispituje eventualno postojanje povreda u postupcima pred sudovima i na temelju toga ocjenjuje je li postupak – razmatran kao jedinstvena cjelina – bio vođen na način koji je podnositelju osigurao pravično suđenje.

Kada je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova svojima sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitrarnost, a dostatno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća preuzeti ulogu sudova koji su prvo pozvani interpretirati zakone. Zadaća Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takve interpretacije sudova u skladu s Ustavom s aspekta zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U spornoj pravnoj situaciji presuđivala su tijela sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Prvostupanjski sud odbio je tužbene zahtjeve podnositelja, dok je drugostupanjski sud prihvatio žalbu podnositelja i njegove tužbene zahtjeve.

Pravno stajalište Vrhovnog suda obrazloženo je valjano, jasno i na ustavnopravno prihvatljiv način, a u primjeni i tumačenju mjerodavnog prava nije utvrđena arbitrarnost ili samovoljnost. Također je očito da je podnositelj bio u mogućnosti pratiti postupak i sudjelovati u njemu, poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i ulagati dopuštene pravne lijekove.

Vrhovni sud postupao je u granicama svoje nadležnosti propisane člankom 116., stavkom 1. Ustava. Pravna stajališta, navedena u osporenoj odluci Vrhovnog suda, zasnivaju se na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog materijalnog prava što je Vrhovni sud potvrdio u svojim ranijim odlukama (broj: Revr-1277/12 od 12. rujna 2012. i Revr-227/07 od 9. prosinca 2008.) koje su, kako i sam navodi, u bitnim elementima podudarne s konkretnim slučajem.

Ustavni sud ističe da je sud „gospodar pravne kvalifikacije činjeničnog stanja predmeta“ (vidi Dolenc protiv Hrvatske, presuda, 26. studenoga 2011., zahtjev br. 25282/04.) i na njima je (sudovima – op. Ustavnog suda) da ocjenjuju predložene dokaze i njihovu relevantnost, dok se Ustavni sud mora uvjeriti da je postupak kao cjelina, uključujući način na koji je prihvaćeno izvođenje dokaza bilo pravično.

Naposljetku, Ustavni sud opetovano ponavlja da u ustavnoj tužbi nije dostatno ponoviti razloge koji su već istaknuti u postupcima pred sudovima niti je dostatno samo navesti ustavna prava koja se smatraju povrijeđenima. Ustavna tužba mora sadržavati konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede određenog ustavnog prava. Ona je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima. Stoga nije dostatno pozvati se u ustavnoj tužbi na povrede koje su rezultat navodnih nezakonitosti što ih je počinilo nadležno tijelo ili sud u sudskom postupku.

Ustavni sud RH, Broj: U-III-1720/2015 od 9.6.2015.

2. Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti. Ustavni sud štiti pojedinačna ljudska prava i temeljne slobode (ustavna prava) u postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

Iz obrazloženja:

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud), broj: Revr 433/13-2 od 16. rujna 2014.

U ustavnoj tužbi navodi se da su osporenim pojedinačnim aktom podnositelju povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14., stavkom 2., 29., stavkom 1. i 48., stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (N.N., br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

Ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.

Člankom 71., stavcima 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) propisano je:

„Članak 71.

(1) Vijeće, odnosno sjednica Ustavnog suda ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.

(2) Ustavna tužba neće se uzeti u razmatranje u slučaju kad se radi o povredi ustavnog prava.

(...)“

Člankom 32. Ustavnog zakona propisano je:

„Članak 32.

Ustavni sud će rješenjem odbaciti ... ustavnu tužbu ... kad ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.“

Pod „odlučivanjem o biti stvari“, u smislu članka 32. Ustavnog zakona, razumijeva se odlučivanje o ustavnopravnoj biti stvari.

U skladu s Ustavom i Ustavnim zakonom, Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti, ne provodi sudski postupak i ne odlučuje meritorno o sudskim stvarima. Ustavni sud je posebno tijelo utemeljeno Ustavom zbog zaštite pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda (ustavnih prava) u postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

Ustavna tužba nije redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova. Ona je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima. Stoga nije dostatno pozvati se u ustavnoj tužbi na povrede koje su rezultat navodnih nezakonitosti što ih je počinilo nadležno tijelo ili sud u sudskom postupku. Protiv takvih nezakonitosti pravnu zaštitu pružaju redovni i specijalizirani sudovi u postupcima ustrojenim u više stupnjeva sudske zaštite. One, iznimno, mogu biti i predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom, ali samo ako i u mjeri u kojoj mogu povrijediti ljudska prava i temeljne slobode zaštićene Ustavom.

U ustavnoj tužbi, također, nije dostatno ponoviti razloge koji su već istaknuti u žalbenim ili revizijskim postupcima pred sudom niti je dostatno samo navesti ustavna prava koja se smatraju povrijeđenima. Ustavna tužba mora sadržavati konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede određenog ustavnog prava.

Konačno, kad je riječ o ustavnom jamstvu jednakosti pred zakonom, vlastiti slučaj valja dovesti, kad god je to moguće, u vezu s ostalim sličnim slučajevima i obrazložiti u čemu je on ustavnopravno specifičan da bi morao biti ispitivan pred Ustavnim sudom.

U konkretnom slučaju odbijen je tužbeni zahtjev podnositelja na obvezivanje tuženice Republike Hrvatske na isplatu iznosa od

282.735,13 kuna s pripadajućim zateznim kamatama, na ime razlike plaće koju je podnositelj primao i plaće za koju je smatrao da je imao pravo u razdoblju od studenoga 1998. godine do 30. prosinca 2002., kao djelatna vojna osoba sa činom general pukovnika i general zbora na dužnosti zamjenika glavnog inspektora obrane odnosno glavnog inspektora. Podnositelju je naloženo isplatiti tuženici na ime parničnog troška 30.000,00 kuna.

U ustavnoj tužbi ponavljaju se osporavajući navodi podnositelja koje je iznosio tijekom žalbenog i revizijskog postupka, a o kojima je raspravljeno u postupku pred nadležnim sudovima te su u obrazloženjima osporenih odluka izloženi detaljni razlozi za pravna stajališta sudova. U ustavnoj tužbi kao osporavajući razlog ne navodi se nijedno bitno ustavnopravno pitanje.

Podnositelj u ustavnoj tužbi nije pokazao da Vrhovni sud u svojem postupanju ili donošenju presude nije poštovao odredbe Ustava o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, odnosno da je proizvoljno protumačio mjerodavne odredbe zakona ili drugih propisa. Ustavni sud stoga ocjenjuje da konkretan slučaj ne otvara pitanje ostvarenja ustavnih prava podnositelja. Stoga ne postoji ustavnopravna bit stvari o kojoj bi Ustavni sud odlučivao.

Ustavni sud RH, Broj: U-III-1679/2015 od 3.6.2015.

mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur., Zagreb